

Atskaite par dalību COPA-COGECA darba grupā

Cūkgaļa

13. aprīlī 2015, Brisele

Darba grupā skatītie jautājumi:

1. ĢMO lietošana aizliegums ES valstīs
2. Tirgus prognozes, jaunākā informācija un viedokļu apmaiņa
3. Viedokļu apmaiņa par veterinārajiem jautājumiem
4. Jaunākā informācija par alternatīvajiem tirgiem un tirdzniecību
5. Jaunā veicināšanas politika
6. Dzīvnieku labturība
7. Regulas (ES) Nr. 1337/2013 (par cūkgaļas izcelsmes valsts marķējumu) izpilde
8. Eiropas Komisijas priekšlikumi par veterinārajām zālēm un par ārstniecisko barību

1. ĢMO lietošana aizliegums ES valstīs

Ir priekšlikums par aizliegumu izmantot ĢMO dzīvnieku barībā. Paredz iespēju katrai dalībvalstij piešķirt tiesības ieviest liegumu. Nav vienotas nostājas starp valstu pārstāvjiem par šo jautājumu. Cūkkopības nozare ir ļoti atkarīga no importētās proteīna barības - sojas, kukurūzas, kas tiek importēta galvenokārt no Brazīlijas un Argentīnas. Pieprasot speciāli Eiropas Savienībai (ES) ražot ĢMO nesaturošu soju, tās cena krietni pieaugs un līdz ar to arī cūku gaļas pašizmaksa. Tas ir jautājums par mūsu konkurētspēju kopējā pasaules cūku gaļas tirgū. Ļoti daudz diskusiju. Jautājums par administrēšanu, kontroli, kas būs dārga un neefektīva. ES ražotiem produktiem jau šobrīd marķējumā norādīts satur vai nē ĢMO. Bet no trešajām valstīm ienāk nemarķēta produkcija. Lēmums šajā jautājumā būs politisks.

2. Tirgus prognozes, jaunākā informācija un viedokļu apmaiņa

Latvijas situācijas apraksts: Situācija Latvijas cūku audzētājiem ir smaga. Sivēnmāšu skaits no 2014.01.07 līdz 01.01.2015 ir samazinājies par 9,6% ko ietekmējusi gan zemā cena gaļas tirgu, gan tirgus traucējumi ĀCM (Āfrikas cūku mēris) skartajās zonās.

ES tirgus attīstība: ES 28 dalībvalstis saražo 22.3 miljonu tonnu cūkgaļas katru gadu, ar aptuveno pašpietiekamības likmi 110%. Aptuveni 10% no kopējās produkcijas tiek eksportēti. Ķīna atzīst katru ES dalībvalsts saražoto cūkgaļu atsevišķi, un licence tiek izsniegta katrai konkrētai fermam. 2014. gada beigās cūkgaļas cena ES sasniedza kritisko atzīmi, kas ievērojumi ietekmēja cūkgaļas ražotāju peļņu, liekot dažiem pārtraukt uzņēmējdarbību šajā nozarē. Šī tendence turpinājās arī 2015. gadā janvārī un, lai gan pēdējo nedēļu laikā, cena ir stabilizējusies, un tiek novērota niecīga pieauguma tendence, nav skaidrs, vai šī tendence būs ilgstoša. Privātā glabāšana nav devusi cerēto rezultātu, cenas kāpj ļoti lēni un nav zināms, kas būs pēc tam, kad privātajā glabāšanā uzkrāta gaļa atgriezīsies tirgū. Privātajā uzglabāšanā ielikti 58 tūkstoši tonnu gaļas. Tā tiks atgriezta tirgū, sākot ar jūliju.

3. Viedokļu apmaiņa par veterinārajiem jautājumiem

Baltijas valstu un Polijas pārstāvji ziņo par ĀCM situāciju valstīs. Latvijā kopš pagājušā gada septembra nav ĀCM pozitīvu gadījumu mājas cūkām, bet meža cūkām periodiski tiek konstatēti jauni pozitīvi gadījumi. Lietuvas pārstāvis ziņo, ka nometītai, vizuāli veselai meža cūkai konstatēts ĀCM, kas liecina, ka vīruss nav vairs tik virulents un ir bažas par meža cūkām - vīrusa nēsātājiem.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

2015. gada 18. februārī noslēgto līgumu Nr.2015/31, aktivitāte „Latvijas ekspertu darba koordinēšana pārstāvniecībai ES”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

Lai neveicinātu piemājas saimniecībās cūku turēšanu, Lietuvieši prasa ES kompensēt mazo fermu cūku izkaušanu par augstāku cenu, nekā tā brīža tirgus cena cūku gaļai. Igaunija ziņo par cūku fermu bankrotiem ĀCM skartajā zonā. Latvija ierosina un pārējās ĀCM skartās valstis atbalsta vēstules nosūtīšanu lauksaimniecības komisāram ar lūgumu izvērtēt iespēju atļaut cūku tirdzniecību starp šīm valstīm, ievērojot veterinārās uzraudzības un biodrošības pasākumus. Tas ļautu izvairīties no pārmērīgiem tirgus ierobežojumiem nākotnē un pasargātu fermas no iespējamās likvidācijas sakarā ar ĀCM ierobežojumiem tirdzniecības jomā.

Tiks izveidota fokusa grupa par biodrošību: Ārējās un iekšējās metodes, izmaksas u.t.t.

4. Jaunākā informācija par alternatīvajiem tirgiem un tirdzniecību

Kā alternatīvie, specifiskie tirgi minams Austrum Āzijas tirgus. Prioritārie tirgi jau bija iepriekš definēti, papildus minami Jaunzēlande un Austrālija. Jāskatās SPS barjeras šajās valstīs. Ja kāda no dalībvalstīm veiksmīgi iegājusi tirgū – jāinformē pārējās valstis, kā to sekmīgāk izdarīt. Ķīna šobrīd galvenā eksporta valsts.

Ir pieejama tabula, kur uzskaitītas visas valstis, uz kurām notiek cūku gaļas un dzīvu cūku eksports no ES dalībvalstīm. Arī minētas valstis, kuras noteikušas importa liegumu ĀCM dēļ. Polijā veiksmīgi eksportē uz ASV, neskatoties uz ĀCM valstī.

5. Jaunā veicināšanas politika

Šodienas ES veicināšanas politika (Padomes regulas 3/2008) ir paredzēta, lai sniegtu vispārēju informāciju par kvalitāti, uzturvērtību, drošību, izsekojamību, un ražošanas metodēm. Pēc darba grupas viedokļa attiecībā uz cūkgaļu, cūkgaļas produktu veicināšanu nevajadzētu ierobežot. Nozarē uzskata, ka pieejamais līdzfinansējums, būtiski uzlabos cūkgaļas veicināšanu ES valstīs, kā arī ārpus ES, lai apmierinātu pašreizējo pasaules pieprasījumu pēc svaigas un sasaldētas gaļas. Tika izteikti iebildumi, ka informāciju par izcelsmes valsti nevar izmantot ārpus ES, bet atsevišķos gadījumos tas būtu lietderīgi, ilustratīvā iemesla dēļ.

6. Dzīvnieku labturība

Cūku ķirurģiskā kastrācija ir jautājums, kas skar dzīvnieku labturību. Jau 26. februārī notika darba grupa, kurā tika plaši izdiskutēts šis priekšlikums par ķirurģiskās kastrācijas aizliegumu. Eiropas deklarācija par cūku ķirurģiskās kastrācijas alternatīvām tika atvērta parakstīšanai 2010. gadā ar mērķi apturēt ķirurģisko kastrāciju, sākot no 2018. gada. Tomēr šobrīd izskatās, ka 2018. gads nav gala termiņš jo jābūt saprātīgām alternatīvām ievērojot cūku labturības prasības: piemēram izmantojot analgēziju un/vai anestēziju, veicot kastrāciju. ES un ārpus tās jau izmanto dažādas ķirurģiskās kastrācijas alternatīvas, piemēram, nekastrētu kuļļu audzēšanu vai imunokastrāciju, kas novērš kuļļa smaku. Paliek neatbildēts jautājums par to, kā izmantot kuļļu kautķermeņus, kas uzrāda kuļļa smaku. Cena ir būtiski zemāk. Tiek diskriminēti fermeris. Ir jādoma arī par eksporta tirgiem, kas neakceptē nekastrētu un imunokastrētu kuļļu gaļu. Ir virkne specifisku cūku gaļas produktu, kuru ražošanai nepieciešama ķirurģiski kastrētu dzīvnieku gaļa. Secinājums: Jāturpina strādāt izpētes jomā pie cūku ģenētikas, ēdināšanas, turēšanas, lai maksimāli samazinātu skatola un androstenona līmeni, kas ir par iemeslu specifiskajai kuļļu smakai.

7. Regulas (ES) Nr. 1337/2013 (par cūkgaļas izcelsmes valsts marķējumu) izpilde

Obligātās izcelsmes norāžu paplašināšana, norādot izcelsmes valsti (piemēram „ražots Latvijā”) neapstrādātiem un viena komponenta pārtikas produktiem, varētu novest pie augstākām

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku
attīstībai

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

ražošanas izmaksām, kā arī izraisīt cūkgaļas cenu pieaugumu un palielināt vietējo produktu tirdzniecību.

Tiek izskatīti četri dažādi ģeogrāfiskie līmeņi produktu izcelsmes norādēm: 1. Izcelsmes norāde ir brīvprātīga; 2. Obligāta izcelsmes norāde ar norādi ES/ārpus ES vai ES/trešā valsts; 3. Obligāta izcelsmes norāde, kas norāda dalībvalsti vai trešo valsti; 4. Obligāta izcelsmes norāde, kas norāda citas ģeogrāfiskās vienības, piemēram, reģionu.

Lielākā daļa valstu pārstāvju uzskatīja, ka izcelsmes norāde reģionālā līmenī (4.) ir visneekonomiskākā.

8. Eiropas Komisijas priekšlikumi par veterinārajām zālēm un par ārstniecisko barību

Turpinās diskusijas un viedokļu apmaiņa starp dalībvalstu pārstāvjiem par ārstnieciskās barības ražošanu un zāļu vienoto reģistru.

Dzintra Lejniece

Paraksts